

**088. Bijbelstudie over
A DROIFIBON FROKTU
DE VRUCHT VAN DE WIJNSTOK - P'RI HAGEFEN**

פרי הגפן

In de vorige Bijbelstudie behandelden wij de ware Wijnstok, deze keer zullen wij de vrucht van de wijnstok nader bekijken. Want de B'racha [zegenspreuk] hierover luidt namelijk als volgt: *בָּרַךְ אֱתָהּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בְּרַחַם כְּבוֹדָא פְּרִי הַגֶּפֶן: Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen!* [Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen! - Blesi gi Yu, Masra, wi Gado, Kownu fu grontapu, di ben meki a droifibon froktu!]. Wat wordt daarmee bedoeld? Wat is de vrucht van de wijnstok? Druiven natuurlijk! Droifi! In het Surinaams komt dit juist heel duidelijk naar voren: a doifibon froktu. De B'racha voor druiven is echter ...*bore p'ri haEtz!* [...Gij die de vrucht van de boom hebt geschapen!]. Dus is de eerstgenoemde zegenspreuk niet voor de druiven zelf bestemd, maar voor een product van de druiven. Nogmaals de vraag: wat wordt daarmee bedoeld? Wijn of druivensap of soms allebei? Maar is dat voor ons eigenlijk wel belangrijk om een antwoord op deze vraag te krijgen? Maakt het voor ons wel iets uit? Ja, het is belangrijk en het maakt voor ons zeer zeker iets uit! Het is namelijk een groot verschil of men voor een heilige handeling wijn of druivensap gebruikt. Een heel actueel voorbeeld is namelijk het Heilig Avondmaal in talrijke kerken en vrije groepen, waar in plaats van wijn druivensap uitgedeeld wordt, omdat men rekening houdt met mensen die problemen hebben met alcohol. Voor andere kerken is het Avondmaal zonder wijn daarentegen ondenkbaar. Deze beide meningen staan lijnrecht tegenover elkaar: wijn of druivensap in de avondmaalsbeker tijdens de kerkdienst - deze strijdvraag heeft zelfs tot kerkplitsingen geleid en bracht niet lang geleden in Duitsland ook verdeeldheid tussen de Schönberger Kirchengemeinde en de Landeskirche Mecklenburg. Zo wordt het Avondmaal dus in sommige kerkgemeenten niet met wijn, maar met druivensap gevierd, terwijl andere kerken van mening zijn dat dit helemaal geen Avondmaal meer zou zijn, omdat het in strijd zou zijn met de oorspronkelijke inzet van Yeshua. Klopt dat? Persoonlijk ben ook ik deze mening toegedaan. Alleen maar omdat men rekening wil houden met enkele alcoholisten of ex-alcoholisten mag men de oorspronkelijke inzet toch niet zonder meer veranderen. Gezien het feit dat Yeshua de grondlegger is van het Heilig Avondmaal, heeft de Kerk zich daaraan te houden op welk tijdstip en op welke manier Hij het wil dat het gevierd moet worden en geen mens heeft het recht om Zijn wil daaromtrent te minachten en iets anders te doen dan hetgeen Hijzelf heeft voorgeschreven. En dan ook nog in Zijn naam! (zie Bijbelstudie 038 over het heilig Avondmaal). Bovendien gaat het om de zekerheid ook daadwerkelijk de Se'udat haAdon [de maaltijd des Heren] te vieren en niet slechts een slap aftreksel daarvan. Gemeenten die in plaats van de wijn druivensap voor het Avondmaal nemen, zouden dit derhalve slechts dan mogen doen indien Zijn instellingswoorden dit taalkundig en inhoudelijk zouden toestaan. Maar is dit nu daadwerkelijk het geval? Hoe luidt deze instelling precies en welke woorden heeft Yeshua daarbij gebruikt? Laten we het even opzoeken. Wij vinden het in de drie synoptische evangeliën en de eerste Korinthenbrief. Daar staat het volgende, om te beginnen bij Mattheüs: *"En Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: Drink allen hieruit, dit is Mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden. Ik zeg jullie: vanaf vandaag zal Ik niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat Ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van Mijn Vader!"* (NBV). **Surinaams:** *"Na baka A teki a beker, A tangi, gi na den discipel, A taki: Un alamala dringi fu en. Bika dati na Mi brudu, a brudu fu a nyun ferbontu, disi sa lon fu unu èn fu so meni suma ede, fu puru suma sondu. Ma Mi taki gi un taki: Mi no sa dringi fu a droifibon-wini moro, te na a dei, disi Mi nanga unu sa dringi en nyun nyun na Mi Tata kondre!"* (oude vertaling). *"Dan Yeshua teki wan kan nanga win, A taki Gado tangi fu en, dan A gi den man fu En. A taki: Un alamala dringi fu a win. Bika disi na Mi brudu san o stampu a ferbontu di Gado meki. A o lon fu meki furu sma kisi pardon fu den sondu. Mi e taigi un taki: Mi no o dringi win moro, te leki Mi o dringi nyun win nanga unu na heimel pe Mi P'pa e rigeri!"* (nieuwe vertaling). **Hindoestaans:** *"Aisane U ek gilás win leike Parmeswar ke dhanbád deike*

cela log ke deis aur bolis: Sab koi eman se pi le. I Hamár khun hai. Páp ke chama dewe khátin Hamár khun bahiga, aur aise Parmeswar ke wáda pura hoiga. Sun, ab se Ham tanko win na pibe jab talak Ham ápan Pita ke ráj me tulogke sanghe náwa win pibe!” **Javaans:** “Sakwisé kuwi Gusti Yeshua terus njikuk ombèné. Sakwisé didongakké lan maturkesuwun marang Gusti Elohim, Dèkné terus ngelungké ombèné marang murid-muridé karo ngomong: Pada ngombéa kabèh. Awit iki getihku kanggo netepké prejanjiané Gusti Elohim. Getihku iki mili kanggo wong okèh, supaya bisa nampa pangapura sangka dosané. Pada ngertia, Aku bakal ora ngombé anggur iki menèh nganti waktuné Aku bakal ngombé anggur anyar karo kowé kabèh ing Kratoné Gusti Elohim Bapakku!” (מַתִּיתָיוּהוּ Matit'yahu [Mattheüs] 26:27-29). En nu lezen we dezelfde tekst in Marcus: “En Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker, en allen dronken eruit. Hij zei tegen hen: Dit is Mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen vergoten wordt. Ik verzeker jullie: Ik zal niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat Ik er opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van G'd!” (NBV). **Surinaams:** “Dan A teki a beker, A tangi, A gi na den, èn den alamala ben dringi na ini. Èn A taki gi den taki: Dati na Mi brudu, a brudu fu a nyun ferbontu, disi sa lon fu furu suma ede. Fu tru, Mi taki gi un taki: Mi no sa dringi fu a droifibon-wini moro, te na a dei, disi Mi sa dringi en nyun nyun na Gadokondre!” (oude vertaling). “Dan Yeshua teki wan kan nanga win, A taki Gado tangi fu en, dan A gi den man fu En. Dan den alamala dringi. A taigi den taki: Disi na Mi brudu san o stampu a ferbontu di Gado meki. A o lon gi furu sma. Fu tru Mi e taigi un taki: Mi no o dringi win moro, te leki Mi o dringi nyun win pe Gado e rigeri!” (nieuwe vertaling). **Hindoestaans:** “Tab U ekgo gilás win utháís, Parmeswar ke phin se dhanbád deis aur ápan cela log ke deis. Aur har ek thora se pis. Tab U bolis: I Hamár khun hai. Ese Parmeswar ke bát-cit pura hoiga, aur dher manai log khátin bahiga. U bolis: Ham tulogse sac bolila ki Ham tanko win na pibe jab talak Ham náwa rakam se Parmeswar ke ráj me pibe!” **Javaans:** “Gusti Yeshua terus njikuk ombèné. Sakwisé maturkesuwun marang Gusti Elohim ombèné terus dielungké marang murid-muridé. Kabèh mèlu ngombé. Gusti Yeshua ngomong marang murid-muridé: Iki getihku sing mili kanggo wong okèh. Getih iki tandané nèk Gusti Elohim nggawé prejanjian anyar karo kowé. Tenan, Aku ngomong, Aku ora bakal ngombé anggur iki menèh tekané Aku ngombé anggur sing anyar mbésuk nang swarga!” (Marcus 14:23-25). We gaan verder met Lucas: “Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en zei: Neem deze beker en geef hem aan elkaar door. Want Ik zeg jullie: vanaf nu zal Ik niet meer drinken van de vrucht van de wijnstok tot het koninkrijk van G'd gekomen is. - Zo nam Hij na de maaltijd ook de beker, en zei: Deze beker, die voor jullie wordt uitgegoten, is het Nieuwe Verbond dat door Mijn bloed gesloten wordt!” **Surinaams:** “Dan A teki a beker, A taki Gado tangi, A taki: Teki en, meki a go lontu. Bika Mi taki gi un taki: Mi no sa dringi fu a droifibon froktu moro, te Gadokondre kon kaba. - So srefi di den nyan kaba, A teki a beker, A taki: A beker disi de a nyun ferbontu na ini Mi brudu, di mi trowe fu unu ede!” (oude vertaling). “Dan Yeshua teki wan kan, A taki Gado tangi, dan A taki: Un teki en, dan un alamala dringi fu en. Bika Mi e taigi un taki: Bigin fu now Mi no o dringi win moro, te leki a ten doru pe Gado o tiri libisma. - Di den kba nyan, Yeshua teki wan kan dan A taki: A kan disi na a nyun ferbontu. A brudu fu Mi san o lon gi unu, o stampu a ferbontu disi!” (nieuwe vertaling). **Hindoestaans:** “Tab ek gilás win leike U Parmeswar ke dhanbád deis. Tab cela log se bolis ki: Eke le aur pári-pára pi. Ham tulogse bolila ki ab se Ham tanko win na pibe jab talak Parmeswar ápan ráj na dekháiga. Ekare bád U oisane ek gilás win se karis. U bolis ki: I win ke matlab hai ki Parmeswar Hamár khun baháwe ke dwára ek náwa bát-cit karis hai!” **Javaans:** “Sakwisé kuwi Gusti Yeshua terus ngangkat mangkoké ombèn terus maturkesuwun marang Gusti Elohim. Gusti Yeshua terus ngomong marang para rasul: Mangkok iki tampanana lan pada ngombéa. Awit kowé tak omongi, wiwit saiki iki Aku bakal ora ngombé anggur menèh, nganti tekané Kratoné Gusti Elohim. Semono uga, sakwisé mangan, Dèkné terus ngekèkké mangkoké ombèn marang para rasul karo ngomong: Mangkok iki prejanjiané Gusti Elohim sing anyar, sing ditetepké nganggo getihku, yakuwi getih sing tumètès kanggo kowé!” (Lucas 22:17,18 en 20). Als laatste lezen wij de beschrijving van deze instelling zoals Sha'ul [Paulus] die weergeeft in de eerste Korinthenbrief: “Zo nam Hij na de maaltijd ook de beker, en Hij zei: Deze beker is het Nieuwe Verbond dat door Mijn bloed gesloten wordt. Doe dit, telkens als jullie hieruit drinken, om Mij te gedenken!” **Surinaams:** “So srefi, di den nyan kaba, A teki a beker tu, A taki: A beker disi de a nyun ferbontu na ini Mi brudu. we, alaten, te un dringi en, un mu du dati, fu memre Mi!” (oude vertaling). “Di den kba nyan, A teki a kan leki fa A ben du nanga a brede, dan A taki: A kan disi na a nyun ferbontu san o stampu nanga a brudu fu Mi. Ala leisi te un e dringi fu en, un mus du en fu memre Mi!” (nieuwe vertaling). **Hindoestaans:** “Aisahi jab ulog bhojan kar cukal

tab u ek gilás win utháike bolis: I win ekgo cinha hai dekháwe khát ki Parmeswar aur insán se ek náwa bát-cit bhail hai. Aur i Hamár khun se pura hoi. Eke hardam pihe Hamme yád kare khátin!" **Javaans:** "Uga sakwisé mangan roti, Gusti terus njikuk mangkoké ombèn lan ngomong: Mangkok iki prejanjian anyar sangka Gusti Elohim, prejanjian sing ditetepké nganggo getihku. Saben-saben kowé ngombé sangka mangkok iki, gawénen pengéling-éling marang Aku!" (1 Korinthiërs 11:25). Voorstanders van het druivensapavondmaal wijzen erop, dat Yeshua op de avond, waarop Hij het Heilig Avondmaal heeft ingesteld, naar het getuigenis van de hier geciteerde Nederlandse teksten (in tegenstelling tot de Surinaamse vertalingen) het woord "wijn" helemaal niet gebruikt heeft. Hij sprak slechts over "deze beker" en "de vrucht van de wijnstok" - en dat, zo beargumenteert men, zou naar de woordelijke inhoud ook druivensap kunnen zijn. Deze uitleg is echter verkeerd en ik zal u ook uitleggen waarom. Weet u, er worden zoals gezegd heel wat argumenten voor of tegen het "druivensapavondmaal" naar voren gebracht. In de Nederlandse taal klinkt de uitdrukking "vrucht van de wijnstok" inderdaad veel meer onbepaald dan in het Hebreeuws en zou derhalve op alle producten van de wijnstok toegepast kunnen worden. In de Joodse wereld, waarin Yeshua als Zoon van een Joodse moeder opgegroeid is, hebben de Hebreeuwse woorden פְּרִי הַגֶּפֶן p'ri haGefen echter een buitengewoon precies vastgelegde betekenis. Niet-joodse, christelijke voorstanders maar ook tegenstanders van het druivensapavondmaal hebben echter één ding gemeenschappelijk: omdat ze allebei over geen of slechts ontoereikende kennis van het Jodendom beschikken is het voor hun niet duidelijk wat deze typisch Joodse uitdrukking "vrucht van de wijnstok" precies betekent, die elke Jood ook wekelijks op Shabat [sabbat] bij de Qidush [kiddoesj] zegt om de wijn te zegenen. Omdat dit in christelijke kringen weinig bekend is, wil ik u graag het een en ander over meedelen. Met de woorden "vrucht van de wijnstok" gebruikte Yeshua namelijk een zegswijze die in het Jodendom heel gebruikelijk is en bedoelde daarmee vanzelfsprekend de drinkklare wijn en elke Jood weet dat daarmee druivensap, wijnazijn of most buitengesloten zijn op grond van de beslissingen die de rabbijnen in de eerste eeuw van de gewone tijdrekening hebben genomen en in de Mishna en de Tosefta overgeleverd zijn: "*Hoe spreekt men de zegen over vruchten uit? Over boomvruchten zegt men: 'Geprezen zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal, die de vrucht van de boom hebt geschapen', met uitzondering van de wijn, want over wijn zegt men: '...die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen!'*" (Mishna בְּרַחֹת B'rachot 6,1). Hierin wordt duidelijk gemaakt, dat "vrucht van de wijnstok een heel nauwkeurige omschrijving voor de wijn is en voor niets anders. Rabbi Eliezer Ben Hyrkanos (ca. 90 n.Chr.) weigerde echter zelfs om de uitdrukking "vrucht van de wijnstok" op de nog niet (zoals toen gebruikelijk) met water gemengde wijn toe te passen, hoewel er zonder twijfel reeds sprake was van wijn en niet van druivensap! Alleen de wijn die klaar was om te drinken, d.w.z. met water gemengde wijn verdiende naar zijn opvatting deze omschrijving. In toenmalige tijden schijnt de wijn namelijk veel sterker geweest te zijn dan de huidige en zo zijn er een aantal voorschriften in de Mishna, waarnaar de wijn met water gemengd moest worden, gewoonlijk twee delen water op één deel wijn. Daarom heeft Rabbi Eliezer gezegd: "*Over de ruwe wijn spreekt men de lofspreuk: '...die de vrucht van de boom geschapen hebt!'* Heeft men echter water bij de wijn gedaan, dan zegt men over hem de lofspreuk: '*...die de vrucht van de wijnstok geschapen hebt!'*" (Tosefta בְּרַחֹת B'rachot 4,3). De meerderheid van de rabbijnen in zijn tijd heeft deze strenge uitleg niet aanvaard en gaf toestemming om in de zegenspreuk de woorden "vrucht van de wijnstok" ook toe te passen op de wijn die niet met water gemengd was, maar in geen geval voor andere producten van de wijnstok. Avraham Roos schreef op 19 Tamuz 5762 (29/6/2002) in zijn commentaar op de Parasha Pinchas: "Het is interessant op te merken dat de b'racha over de wijn eindigt in 'Bore p'ri haGafen', wat betekent: 'Schepper van de vrucht van de wijnstok'. Wij prijzen G'd dus als schepper van de druiven, niet als schepper van de wijn daar het de mens is die de wijn gemaakt heeft. Over druiven zelf zeggen we de b'racha voor vruchten van de boom 'Bore p'ri haEtz'. Door de b'racha 'Bore p'ri haGafen' te gebruiken benadrukken wij de samenwerking tussen G'd en de mens bij het maken van de wijn." Welke conclusie trekken wij uit al dit? Dat Yeshua geen druivensap maar wijn voor het Avondmaal genomen heeft en dat Hij door Zijn woorden, zoals ze hier opgeschreven staan, wijn, en ook echt alleen wijn hiertoe opgedragen heeft. Dat blijkt niet alleen uit de uitdrukking "vrucht van de wijnstok", maar ook uit het tijdstip waarop en ter gelegenheid waarvan Yeshua het Avondmaal of beter gezegd de S'udat haAdon heeft ingesteld.

Sedermaaltijd

Toen Yeshua het Avondmaal instelde, deed Hij dit in het kader van het Joodse Paasfeest, in het Hebreeuws Pesach genoemd (Mt 26:17-30; Mc 14:12-26 en Lc 22:7-23). Volgens deze drie synoptische evangeliën was het Laatste Avondmaal een Sedermaal. Er werd dus wijn bij gedronken. Voor de viering van Pesach, d.w.z. voor de Sederavond, zijn reeds in de Mishna niet minder dan vier bekers wijn voorgeschreven (Mishna פֶּסַחִים Pesachim 10,1). Het zijn de vier verplichte bekers van de Pesach-Hagada, maar vanzelfsprekend mag men bij de maaltijd desgewenst ook nog meer bekers wijn drinken, hetgeen eveneens in de Mishna nadrukkelijk vermerkt is (Mishna פֶּסַחִים Pesachim 10,2). Als iemand niet veel wijn kan drinken, om welke reden ook, dan neemt hij op zijn minst een slok uit de beker, die daarna weer opgevuld wordt. Gezien het feit dat Yeshua het Heilig Avondmaal tijdens dit Pesachfeest ingesteld heeft dat doorgaans in de maand april gevierd wordt, kon Hij daarvoor helemaal geen ongefermenteerde druivensap genomen hebben, omdat er rond die tijd in Israel nog geen verse druivensap verkrijgbaar was, want de wijnoogst is namelijk in het najaar en omdat ze toen nog geen koelkasten hadden om de druivensap ongefermenteerd te houden, kon Hij alleen maar gefermenteerde wijn genomen hebben. Door het hete klimaat was toen elke druivensap gauw gefermenteerd, d.w.z. tot wijn geworden en een half jaar na de wijnoogst was dan uiteraard ook geen ongefermenteerde druivensap meer aanwezig. Omdat op het Pesachfeest derhalve alleen gefermenteerde wijn gedronken werd, was in de beker die Yeshua met de woorden: „*Drinkt allen daaruit!*“ aan Zijn talmidim [discipelen] gaf, dus echte wijn en geen druivensap. De rode wijn in de beide eerste bekers is een herinnering aan het bloed van het Pesachlam, dat gestreken moest worden aan de deurposten, opdat de engel des doods aan de huizen van de Israëlieten zou voorbijgaan. Maar met deze derde beker zit het anders. De wijn uit deze beker is het teken van het bloed dat Yeshua, het Lam van G'd, moest vergieten om volgens het voorschrift uit וַיִּקְרָא Vayiq'ra [Leviticus] 17:11 een waardig offer te zijn: *“Want de ziel van het vlees is in het bloed en ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel.”* Daarom moet het ook wijn zijn en geen druivensap, want de alcohol in de rode wijn symboliseert de ziel. Pure alcohol is spiritus, en spiritus is de Latijnse naam voor geest, en geest staat ook synoniem voor ziel omdat deze twee onzichtbare delen van een persoon los van het lichaam een soort twee-eenheid vormen. Bovendien is ook in Nederland de naam wijngeest niet onbekend. Zo is dus de rode wijn in de derde beker het teken van het verzoenende bloed van Yeshua: *“En Hij nam een beker, sprak de dankzegging uit en gaf hun die en zeide: Drinkt allen daaruit. Want dit is het bloed van Mijn Verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden! - Na baka A teki a beker, A tangi, gi na den discipel, A taki: Un alamala dringi fu en. Bika dati na Mi brudu, a brudu fu a nyun ferbontu, disi sa lon fu unu èn fu so meni suma ede, fu puru suma sondu! - Aisane U ek gilás win leike Parmeswar ke dhanbád deike cela log ke deis aur bolis: Sab koi eman se pi le. I Hamár khun hai. Páp ke chama dewe khátin Hamár khun bahiga, aur aise Parmeswar ke wáda pura hoiga! - Sakwisé kuwi Gusti Yeshua terus njikuk ombèné. Sakwisé didongakké lan maturkesuwun marang Gusti Elohim, Dèkné terus ngelungké ombèné marang murid-muridé karo ngomong: Pada ngombéa kabèh. Awit iki getihku kanggo netepké prejanjiané Gusti Elohim. Getihku iki mili kanggo wong okèh, supaya bisa nampa pangapura sangka dosané!”* (מתתיהו [Mattheüs] 26:27-28). De zoete rode wijn symboliseert het bloed van Yeshua, maar droge rode wijn, witte wijn en druivensap daarentegen bezitten geen enkele symbolische waarde omdat ze immers de belangrijkste overeenkomsten met bloed missen: bloed is rood en daarom moet het rode wijn zijn en geen witte wijn; bloed is zoet en daarom moet het zoete wijn zijn en geen droge wijn; bloed is de zetel van de ziel. De ziel en de geest vormen in het Joodse denken waarin de Bijbel geschreven is een onlosmakelijke éénheid en daarom moet er beslist alcohol in de wijn zijn om de ziel en de geest te kunnen symboliseren. Druivensap bezit geen alcohol en mist derhalve het meest essentiële onderdeel van het bloed van Yeshua: de ziel van Zijn vlees die in het bloed is, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel! En juist om de verzoening door Zijn bloed gaat het bij het Avondmaal!!! Als men druivensap gebruikt voor het Avondmaal, dan kan men net zo goed ook gezuurd brood uit de supermarkt gebruiken omdat beiden geen enkele symbolische waarde bezitten! De symboliek is daarmee buiten werking gezet en dan kan men de handeling op zich ook evengoed laten zitten en alleen nog maar puur theoretisch uit de Bijbel voorlezen. Dat zou

erg jammer zijn, want juist door de symboliek leven toch bepaalde van ouds gebruikelijke rituelen en handelingen. Bovendien zou men dan de nadrukkelijke bevel van Yeshua: „*Doet dit, zo dikwijls gij die drinkt, tot Mijn gedachtenis - un mu du dati, fu memre Mi!*“ negeren, met alle gevolgen van dien. Er bestaat dus historisch en cultureel gezien geen enkele twijfel, dat Yeshua voor de Sedermaaltijd zoals elke Jood ongezuurde broden en echte wijn gebruikt heeft.

Druivensap uit consideratie met alcoholverslaafden

Maar zoals ik al bij het begin van deze studie schreef wordt in talrijke gemeenten druivensap in plaats van wijn uitgedeeld en als rechtvaardiging zegt men dan, dat bepaalde personen zoals bijvoorbeeld alcoholisten en mensen die om gezondheidsredenen geen alcohol mogen drinken, niet bij voorbaat door de wijn van het Avondmaal mogen worden buiten gesloten. Bovendien zou het niets uitmaken of er nou wijn of druivensap gedronken wordt, want in de „Kleine Katechismus“ staat een zinnetje over de doop, waarin gezegd wordt: „Het komt hierbij niet zozeer om het water aan“ en daarom komt het voor hen bij het Avondmaal ook niet om de wijn aan. Dit argument is echter de grootste onzin! Zoals een doop zonder water geen doop is, zo is het Avondmaal zonder wijn geen Avondmaal, want ook in de woestijn wordt met water gedoopt. Dat wordt toch ook niet door zand vervangen om daarmee het kostbare water te besparen. Een Avondmaal zonder wijn was voor de gelovigen door de eeuwen heen gewoon niet voorstelbaar, maar hedentendage neemt men dat niet meer zo nauw. Toch wie gaf de voorgangers van deze gemeenten het recht om nu te veranderen, wat bijna 2000 jaar lang als testament van onze Verlosser duidelijk begrepen werd? Ik verbaas me er steeds weer over dat dit uitgerekend voornamelijk in die gemeenten wordt gedaan, die van zichzelf beweren dat ze zo Bijbelgetrouw zijn en zogenaamd de allergrootste waarde hechten aan Schriftuurlijke nauwgezetheid. Dat juist zij de Shabat voor de zondag hebben ingeruild en de Tora als oudtestamentisch en voor hen niet als van toepassing beschouwen en daardoor G'ds geboden bewust niet naleven is al erg genoeg, maar dat ze nu ook nog een nieuwtestamentische opdracht van onze Heiland en Verlosser naar eigen goeddunken veranderen is werkelijk ongehoord. Wat Yeshua destijds uitdeelde en aan ons de opdracht gaf om het vandaag nog op dezelfde wijze te doen, was wijn en geen druivensap! Het kwam bij Hem niet eens in gedachten dat sommige van Zijn discipelen alcoholisten zouden kunnen zijn. Wijn was voor Yeshua en Zijn discipelen zeer zeker geen verslavingsmiddel, want Hij zou nooit een verslavingsmiddel als Zijn bloed benoemd hebben. Als de wijn in de avondmaalsbeker echter voor sommige gelovigen wel een verslavingsmiddel is, en dan ook nog het voor hen gevaarlijkste, dan zou degene zichzelf eerst maar eens moeten afvragen hoe het überhaupt met zijn geloof zit. Het is toch echt wel absurd dat uit consideratie met hem de zo ‚Bijbelgetrouwe‘ gemeente liever collectief de wijn tegen druivensap inruilt in plaats van hem van zijn verslaving af te helpen en interessanterwijze hebben dezelfde verdedigers van de zogenaamde Schriftuurlijke nauwgezetheid nul probleem ermee, als hen in plaats van matzes eetpapier of zelfs zuurbrood wordt aangereikt. Maar sinds wanneer is er dan een volmacht om eetpapier of zuurbrood in plaats van matzes te gebruiken? Het veelgehoorde argument om druivensap te gebruiken omdat er misschien wel mensen in de gemeente zijn die een drankprobleem hebben druist dus regelrecht in tegen het Woord van G'd, dat juist duidelijk zegt: *“Wanneer dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult gij werkelijk vrij zijn!”* (יִרְחַן Yochanan [Johannes] 8:36), want als er inderdaad drankverslaafden zijn, dan moet men met hen bidden voor bevrijding, maar niet een Bijbelse opdracht zomaar veranderen omdat men deze mensen niet in verlegenheid wil brengen. In plaats van verslaafden in hun zwakheid tegemoet te komen met het vervangen van wijn door druivensap, zou men veeleer het welgemeende advies van Sha'ul [Paulus] in 1 Korinthiërs 11:27-29 ter harte moeten nemen: *“Wie dus op onwaardige wijze het brood eet of de beker des Heren drinkt, zal zich bezondigen aan het lichaam en bloed des Heren. Maar ieder beproeve zichzelf en ete dan van het brood en drinke uit de beker. Want wie eet en drinkt, eet en drinkt tot zijn eigen oordeel, als hij het lichaam niet onderscheidt!”* (NBG) *“Daarom maakt iemand die op onwaardige wijze van het brood eet en uit de beker van de Heer drinkt, zich schuldig tegenover het lichaam en het bloed van de Heer. Laat daarom iedereen zichzelf eerst toetsen voordat hij van het brood eet en uit de beker drinkt, want wie eet en drinkt maar niet beseft dat het om het lichaam van de Heer gaat, roept zijn veroordeling af over zichzelf!”* (NBV). **Surinaams:** *“Dat’ meki sma di e nyan a brede noso dringi fu a kan fu Masra tapu wan fasi di no fiti, e du wan sondu nanga a skin nanga a brudu fu Masra. Ibri sma mus ondrosuku ensrefi, fosi a nyan a brede èn dringi fu a kan. Bika a sma di e nyan èn dringi*

sondro fu poti prakseri na tapu a skin fu Masra, e tyari wan strafu kon na en tapu te a e nyan èn dringi!” **Hindoestaans:** “Baki je bina ijjat se i bret aur win khái-pi, u Prabhu ke dehi aur khun ke nica máne hai. Sab koi ke cáhi pahile dekhe ke ki okar dil kaisan hai, tab u i bret khái aur win pi saki. Aur je bina ekar gahira matlab soc-samajh se khái-piga, u Parmeswar ke saja láik hoi jáiga!” Wij behoren bij het Avondmaal brood te eten en wijn te drinken (en geen druivensap), omdat de Eeuwige zelf dat zo wil, want er staat geschreven: “Welaan dan, eet uw brood met vreugde en drink uw wijn met een vrolijk hart, want als gij dit doet, dan heeft G'd dit reeds lang zo gewild!” (Prediker 9:7). In de Leidse vertaling staat het zelfs nog duidelijker: “Welaan, eet met vreugde uw brood en drink welgemoed uw wijn; want voorlang heeft het G'de behaagd dat gij dit doen zoudt” en in מִפְעֻלֹת Mifalot [Handelingen] 5:29 lezen wij: “Men moet G'd meer gehoorzamen dan de mensen! - Wi mus arki Gado moro leki libisma! - Ha, tabbo hamlogke cáhi Parmeswar ke bát insán ke bát se auro jáda sune ke! - Awaké déwé kudu manut marang Gusti Elohim ngungkuli kekarepané manungsa!”

Negatief of positief?

De vraag of men de wijn bij het Avondmaal door druivensap mag vervangen wordt de laatste tijd steeds vaker vanuit vooropgezette meningen beantwoord en door degenen die alcohol principieel afwijzen wordt de stelling voorgedragen, dat het woord “wijn” in de Bijbel volgens hen twee betekenissen zou hebben, namelijk druivensap (zonder alcohol) en druivenwijn (met alcohol). Uit de context waarin de wijn vermeld staat zou dan zogenaamd blijken welke van de twee bedoeld zou zijn. Met een concordantie zoekt men dan alle Bijbelteksten op waarin de wijn genoemd wordt en afhankelijk van de inhoud worden deze teksten in twee groepen verdeeld: goed en slecht. Al van tevoren wordt namelijk vooropgesteld, dat alcohol in de Bijbel principieel als slecht wordt gezien en dat wil men dan bewijzen met Bijbelteksten, waarin de wijn negatief beoordeeld wordt en men gaat er dan automatisch van uit dat deze passages over alcoholhoudende wijn spreken en daaruit volgend trekt men de conclusie, dat het in de andere Bijbelteksten, waarin de wijn positief vermeld staat, alleen maar om alcoholvrij druivensap zou kunnen gaan. Deze opvatting is echter verkeerd, want de Bijbel spreekt in al deze teksten, zowel de negatieve alsook de positieve, uitsluitend over wijn en niet over druivensap. Daarom zou ik nu graag even het Bijbelse begrip “wijn” willen analyseren. Het Hebreeuwse woord voor wijn is יַיַין Yayin (yod-yod-nun). Als er in de Bijbel bij heilige handelingen over wijn gesproken wordt, dan staat daar altijd יַיַין Yayin, en dat is echte gefermenteerde wijn. Ongefermenteerde druivensap, in het Hebreeuws מִיץ־עֲנָבִים Mitz-anavim, komen we daarentegen in religieuze handelingen nergens tegen. De stelling dat er in de Bijbel in de teksten waarin de wijn positief vermeld wordt, druivensap bedoeld zou zijn, is derhalve niet juist, want zij berust niet op de waarheid. Noch in het Oude noch in het Nieuwe Testament is er een alcoholkwestie. Als er over wijn gesproken werd, had deze vanzelfsprekend altijd alcohol. Natuurlijk waren er sinds Bijbelse tijden altijd ook mensen, die zich van wijn onthielden wegens afzondering in verband met een gelofte, maar juist deze onthouding toont wederom aan, dat er normaalgesproken dus wel wijn gedronken werd, want de wijn is een bijzonder symbool van blijdschap en van het feest en is om deze reden van grote waarde. Het is namelijk niet de wijn die in de Bijbel negatief of positief wordt beoordeeld, maar de wijze waarop we daarmee omgaan!

Wijngenot in het Jodendom

Wij willen nu ook eens een korte blik werpen op het wijngenot in het Jodendom bij bijzondere gelegenheden. Wijn speelt bij alle feestelijkheden in het gezin een grote rol, en dat begint al heel vroeg. Reeds bij zijn besnijdenis op de achtste dag na zijn geboorte krijgt een jongetje de eerste wijn. De Mohel doopt zijn vinger in wijn en laat het jongetje de wijn opzuigen, wat door het alcoholgehalte pijnverzachtend werkt. Ook de barmhartige Samaritaan behandelde de wonden van de beroofde reiziger met wijn om de wonden te steriliseren, wat men slechts met alcoholhoudende wijn kan doen en niet met druivensap. Wat goed dat de barmhartige Samaritaan ook wijn op zijn reis meegenomen had! (Lucas 10:34). Evenzo geeft Sha'ul [Paulus] aan Timotheüs het advies om wijn als geneesmiddel te drinken: “Drink niet langer alleen maar water; gebruik ook wat wijn, dat is goed voor je maag en tegen je steeds terugkerende kwalen.” (1 Timotheüs 5:23; Groot Nieuws Bijbel). **Surinaams:** “Yu mus dringi pikinso win gi yu bere nanga den siki di e trobi yu ala yuru. No dringi soso watra!” **Hindoestaans:** “Tu ber ber bemár howe hai, ohi se toke na cáhi kháli páni piye ke, baki bhi thora se win ápan pet khátin!”

Javaans: *“Kowé ajek lara wetengé, mulané ya diombèni anggur setitik, aja namung banyu waé!”* Wijngenot was dus ook voor de eerste Messiaanse gelovigen geenszins verboden. Integendeel! Onder de bijzondere klimaatomstandigheden in het Middenoosten, waaronder de mensen lijden, was het al vanouds de gewoonte, dat de artsen geregeld wijn in kleine hoeveelheden voor alledaags gebruik voorschreven, want reeds de oude wijzen zeiden: *“Wijn staat aan de top van alle geneesmiddelen!”* (Babylonische Talmud, ברכות B'rachot 35b) en: *“In een plaats waar geen wijn is, wordt naar geneesmiddelen gevraagd!”* (Babylonische Talmud, באבא בתרא Bava Batra 58b). Er staan heel wat spreuken en gezegdes over de wijn in de oude Joodse literatuur, waarvan sommigen ons ook vanuit de TeNaCH bekend zijn: *“De wijn verheugt des mensen hart! - A wini, disi meki suma ati prisiri!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 104:15); *„Wijn brengt vreugde in het leven!“* (קהלת Qohelet [Prediker] 10:19); *“Geef bedwelmende drank aan wie te gronde gaat, en wijn aan wie bitter bedroefd zijn; opdat hij drinke en zijn armoede vergete, en aan zijn moeite niet meer denke.”* (משלי Mish'lei [Spreuken] 31:6-7). Wijn was ook in de tempeldienst een belangrijk ingrediënt van vele van de offers. Zo geeft de Tora ons de exacte hoeveelheden wijn die over de verschillende offers gegoten moest worden. Het is daarom niet verwonderlijk dat we wijn gebruiken voor haast al onze religieuze aangelegenheden. Ook voor de heiliging van de Shabat en de Bijbelse feestdagen wordt tot op heden wijn gebruikt. Van het Wekenfeest, in het Hebreeuws שבועות Shavuot genoemd, wordt ons in מפעלות Mifalot [Handelingen] 2:7 meegedeeld, dat sommige toehoorders spottend van de apostelen zeiden dat ze teveel zoete wijn gedronken hebben omdat ze plotseling in vreemde talen begonnen te spreken. Bij het Lotenfeest, פורים Purim, is het gebruikelijk om zelfs buitensporig veel te drinken, zoals de Babylonische Talmud zegt: *„Het is de plicht des mensen, zich met Purim dermate te bedrinken, dat men niet meer tussen ‘Vervloekt zij Haman’ en ‘Gezegend zij Mordechai’ kan onderscheiden.”* (מגילה Megila 7b). Men kan deze rabbijnse inzetting uiteraard letterlijk nemen, en velen doen dat maar al te graag, toch anderzijds wordt er ook niemand toe gedwongen. Hoe dan ook, Purim is en blijft voor de vrome Joden een vrolijke dag, die met veel alcoholgebruik wordt gevierd. Hierover zijn ons talrijke Jiddische anekdotes, moppen, liederen en spreekwoorden bekend. Ik zal u daar twee voorbeelden van geven: *“Moische Kasew hot sich Purim hibsch ongetrunken, un gehndig aheim spät noch der Sude, is er zugekummen zu der Stell fun sein Stub, aniedergefalln un eingeschlorn bis fartog. In der Frih, wenn sein Weib hot geeffnt die Tir, hot sie dersehn, wie er liegt halb schikerlech. Dos Weib hot ihm ongehoibn sidlen: ‘Nu, un as Purim, darf men sich asoi ontrinken, as men soll nischt konnen treffn aheim?’ Der Kasew hot sich nischt farloirn un geäntfert: ‘Seh nor, wos far a massdike Froi du bist! In Midber hobn die jidische Froien gedarft sein weit hinter die Gezeltn, kedej zu gefinnen Mann. Un do liegt dir der Mann gleich bei der Tir!”* [Moische, de slager, heeft op het Purimfeest aardig gedronken, en op de terugweg, laat na het feestmaal, komt hij op de plek waar zijn huisje staat, valt neer en slaapt tot ver in de ochtend. 's Morgens vroeg, als zijn vrouw de deur opent, ziet zij hem, zoals hij daar halfdronken ligt. De vrouw begint hem dadelijk uit te schelden: ‘Wel, al is het Purim, moet men zich dan zo bedrinken dat men zijn eigen huis niet meer kan vinden?’ De slager laat zich niet intimideren en antwoordt: ‘Nu zie je eens wat voor een gelukkige vrouw jij bent! In de woestijn moesten de Joodse vrouwen tot ver achter de tenten gaan om hun ‘man’ (manna) te vinden. En bij jou ligt de ‘man’ vlak voor de deur!]. Het tweede voorbeeld is een lied van Mordechai Gebirtig (1877-1942) met de toepasselijke naam גלעזעלע וויין A Gläsele Wein. De tekst luidt als volgt: *„Trink Bruder, trink ois, dos Gläsl, bis zum Grund. Westu weren frisch un munter, frejlech un gesund. Oi, Briderle, lechaim! Trink a bissel Wein, dos fartreibt di Mores Choire, jede Sorg un Pein! Itzt Bruder trink ich, un wos fehlt mir asind? Ich fihl mich glicklech wie a Kenig, frejlech wie a Kind. Oi, Briderle, lechayim!”* [Drink broeder, drink het leeg, dat glaasje, tot op de bodem. Daar zal je fris en opgewekt van worden, vrolijk en gezond. O broertje, op het leven! Drink een beetje wijn, dat verdrijft het verdriet, elke zorg en pijn! Nu, broeder, drink ik, en wat heb ik nog meer nodig? Ik voel mij gelukkig als een koning, vrolijk als een kind! O broertje, op het leven!].

De bruiloft te Kana

Het drinken van koshere wijn vormt al sinds Bijbelse tijden een integraal onderdeel van de liturgie voor de Shabat en de feestdagen en uiteraard heeft ook Yeshua bij deze en andere

speciale gelegenheden wijn gedronken. De wijn is natuurlijk ook bij de Joodse bruiloft niet weg te denken en er staat nergens geschreven dat Hij aan vrolijk feestvierende wijndrinkende mensen aanstoot genomen zou hebben. Dat het drinken van de wijn niet slechts beperkt blijft tot het bruidspaar, blijkt overigens uit het verslag van de bruiloft te Kana in יְרוּחָן Yochanan [Johannes] 2:1-11, waarin Yeshua zes vaten water veranderde in wijn, toen deze begon op te raken. Niet in druivensap, maar in wijn, want de ceremoniemeester zei berispemd: *“Iedereen schenkt eerst de beste wijn, en wanneer de gasten dronken zijn, de minder goede. Maar u hebt de beste wijn voor het laatst bewaard!”* - *Ala sma e prati a bun win fosi. Te den sma dringi nofo, dan den e kisi a win san no tési so bun. Ma yu kibri a bun win fu prati en now!* - *Dekh, sab koi hardam pahile accha win piáwe hai. Aur jab nautaharian khub pi cuke hai, tab na otana accha win dewe hai. Baki tu to sab se accha wála ab talak lukwaile rahile!* - *Lumrahé ombèn sing énak déwé disuguhké ndisik, lah nèk wong-wong wis warek terus sing ora patèka énak dietokké. Lah iki sing énak déwé mandak mbok suguhké kèri!* (vers 10). Van druivensap had niemand dronken kunnen zijn, dus was hier toch wel sprake van echte wijn! Wat velen bij het lezen van dit verhaal niet echt logisch vinden, is het feit dat Yeshua water in wijn veranderde en niet andersom. Zoals ik in deze studie reeds meerdere malen aanhaalde zijn er immers talrijke kerken die het drinken van alcohol als iets zondigs zien en derhalve afkeuren en verbieden. Zij gebruiken daarom voor het avondmaal geen wijn, maar druivensap. Dat G'ds Zoon Yeshua gedurende Zijn aardse leven daarentegen zelf wél wijn dronk en dan ook nog vermenigvuldigde past eigenlijk helemaal niet in het beeld dat zij van hun Heiland hebben en is dus rechtstreeks in strijd met hun geloofsopvattingen. Het spijt mij heel erg voor deze broeders en zusters, maar in het bovenstaande verhaal was het toch echt wel wijn en geen druivensap! En niet zo een beetje ook! Heeft u er eigenlijk ooit bij stil gestaan welke enorme hoeveelheden wijn daar op die bruiloft gedronken werden? In vers 3 lezen wij dat er een gebrek aan wijn kwam, en dat wil wat zeggen als men weet dat Joden op een bruiloft daar zeker niet zuinig mee omgingen. Normaal gesproken zorgde men ervoor dat er voldoende voorraad aan wijn en eten aanwezig was, maar als Miryam [Maria], de moeder van Yeshua, in vers 3 zegt: *“Ze hebben geen wijn”*, dan moeten de bruiloftsgasten echt wel diep in het glas gekeken hebben. Volgens de thans heersende christelijke opvattingen over alcohol zou het dus voor de hand hebben gelegen dat Yeshua gezegd zou hebben: *“Jullie hebben genoeg gehad, dames en heren. Het zou beter zijn als jullie nu overstappen op sap of water.”* Maar dat deed Hij niet! Integendeel! Hij zorgde ervoor dat er een nieuwe voorraad wijn bij kwam zodat ze verder konden doordrinken. Onvoorstelbaar, maar waar! Yeshua deed dus iets wat de meeste christelijke voorgangers van nu niet zouden doen: feestvierders voorzien van bedwelmende drank! En toch is dit niet in strijd met de Tora. Sterker nog, Zijn handelwijze is juist volledig in overeenstemming met de Tora, want er staat geschreven, dat de Israëlieten één keer in het jaar zelfs hun tienden die eigenlijk voor de Eeuwige bedoeld zijn, mochten besteden aan bedwelmende drank en eten om uitbundig feest te vieren: *“Gij zult dat geld besteden voor alles waarin gij lust hebt, voor runderen of kleinvee, voor wijn of bedwelmende drank, of wat gij ook wenst, en gij zult daar voor het aangezicht van de Eeuwige, uw G'd, eten en u verheugen, gij met uw huisgezin!”* (דְּבָרִים D'varim [Deuteronomium] 14:26). Begrijp mij goed! Deze Bijbelstudie is niet bedoeld om het onbeperkte drinken van alcohol aan te moedigen of goed te praten, want dan zou ik weer te veel naar de andere kant doorslaan! We moeten er altijd voor zorgen in balans te blijven, dus ook in deze kwestie. Het drinken van wijn in zijn geheel te verbieden gaat in tegen G'ds woord en Zijn wil! Dat blijkt duidelijk uit de geciteerde Bijbelteksten. Maar dat wil ook weer niet zeggen dat we ons helemaal mogen laten gaan en er maar op los zuipen! Ook daar is de Bijbel heel duidelijk over, want er staat geschreven: *“Dronkaards zullen het Koninkrijk G'ds niet beërven!”* (1 Korinthiërs 6:10-11). Sterker nog: *“Nu evenwel schrijf ik u, dat gij niet moet omgaan met iemand, die, al heet hij een broeder, een... dronkaard is; met zo iemand moet gij zelfs niet samen eten!”* (1 Korinthiërs 5:11) want: *“Het is duidelijk, wat de werken van het vlees zijn: ...dronkenschap, brasserijen en dergelijke, waarvoor ik u waarschuw, zoals ik u gewaarschuwd heb, dat wie dergelijke dingen bedrijven, het Koninkrijk G'ds niet zullen beërven!”* (Galaten 5:19 en 21). Daarom: *“Laten wij, als bij lichte dag, eerbaar wandelen, niet in brasserijen en drinkgelagen!”* (Romeinen 13:13). Dus: *“Bedrinkt u niet aan wijn, waarin bandeloosheid is! - Un no mus dringi win te leki un drungu, bika dati o meki un du sani di no fiti! - Na aise win pihe ki nasái jaihe aur uppaddar macáwe lagihe! - Lan aja pada seneng ngombé, kuwi namung ngrusak uripmu!”* (Efeziërs 5:18). Wij mogen dus wel drinken, maar ons niet **bedrinken**! Daar zit dus nogal een

heel groot verschil tussen. Wij als gelovigen hebben een voorbeeldfunctie en ik denk dat we ons daar steeds van bewust moeten zijn. G'd heeft het genot van alcohol dus nooit verboden, behalve in specifieke gevallen zoals voor nazireeërs en dienstdoende priesters, maar verder mochten de Israëlieten heus wel wijn drinken als zij iets te vieren hadden en dat was op deze bruiloft zeer zeker het geval. Yeshua was hierbij derhalve geen spelbreker, maar fungeerde juist geheel in de letterlijke betekenis van Zijn naam als de Redder in de nood! Het wonder bestond in het veranderen van reinigingswater in koshere wijn; de substantie van water verkreeg een nieuwe vorm, met alle eigenschappen en kenmerken van een excellente wijn. Hierdoor heeft Yeshua zich betoond als Heer over de natuur. Hij is de Schepper van *“de wijn die het hart des mensen verheugt!”* - *A wini, disi meki suma ati prisiri!* (תהלים Tehilim [Psalmen] 104:15). Daarom wil ik deze Bijbelstudie afsluiten met een spreuk uit het boek der wijsheid van Jezus Sirach, waarin eigenlijk alles samengevat is: *“Wijn is leven voor een mens als je hem met mate drinkt. Wat is het leven zonder wijn? Wijn werd al in het begin gegeven om vreugde te schenken.”* (חוכמת סירא Choch'mat Sira [Wijsheid van Sirach] 31:27). - לחיים L'chayim! [Op het leven!]

Werner Stauder